

Fremsat den 4. oktober 2023 af Theresa Berg Andersen (SF), Marianne Bigum (SF) og Astrid Carøe (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om at fjerne undtagelse til ligebehandlingsloven vedrørende ansættelse af præster i folkekirken

Folketinget pålægger regeringen inden sommeren 2024 at fjerne undtagelsesbestemmelsen til ligebehandlingsloven, der undtager præstestillinger i folkekirken fra ligebehandlingslovens forbud mod forskelsbehandling mod køn.

Bemærkninger til forslaget

Siden 1978 har der været en undtagelsesbestemmelse til ligebehandlingsloven, der gør det muligt for menighedsråd at fravælge kvindelige ansøgere til præstestillinger i Folkekirken. Folkekirken er således den eneste offentlige arbejdsplads, hvor det i 2023 fortsat er tilladt at diskriminere på grund af køn. I SF mener vi, at den retstilstand er helt uholdbar, og at det derfor er på tide at få bragt ligestilling ind i folkekirken, så ansøgere til præstestillinger bliver vurderet på deres kvalifikationer og teologiske holdninger frem for deres køn. Med forslaget pålægger SF regeringen at fjerne undtagelsen hurtigst muligt og inden sommeren 2024. Forslaget handler kun om præster i folkekirken.

Gældende regler

I undtagelsen til ligebehandlingsloven fremgår det, at præstestillinger i folkekirken og dertil svarende stillinger inden for trossamfund undtages fra lovens område. Bekendtgørelsen blev udstedt for at bevare muligheden for frit at kunne vælge forkyndere af et bestemt køn, selv om ligebehandlingsloven i 1978 indførte et generelt forbud mod at diskriminere på baggrund af køn på arbejdsmarkedet. Undtagelsen blev ifølge Kirkeministeriet indført for at beskytte religionsfriheden. Og den vedrører ifølge Kirkeministeriet alene valget af præst og ikke eksempelvis forskelsbehandling af præster i hverdagen (Bekendtgørelse nr. 350 af 10. juli 1978 om fravigelse af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. for så vidt angår præstestillinger).

Når et menighedsråd i folkekirken skal vælge en ny præst, er det derfor tilladt at lægge vægt på ansøgerens køn. Menighedsrådet kan dog kun vælge at lægge vægt på kønnet, hvis det er begrundet i menighedsrådets kirkesyn. I alle andre situationer er det lige så ulovligt at diskriminere på baggrund af køn i folkekirken som alle andre steder både direkte og indirekte, jf. Kirkeudvalget alm. del – svar på spørgsmål 33, folketingsåret 2022-23.

Biskopperne opfordrer samlet til at fjerne undtagelsen

I 2022 blev landets biskopper enige om, at de ønsker at ophæve folkekirkens ret til at fravælge præster på grund af deres køn. Derfor sendte de en fælles opfordring til den daværende kirkeminister Ane Halsboe-Jørgensen fra Socialdemokratiet om at ophæve undtagelsen. I udtalelsen fra biskopperne fremgår det, at »Folkekirkens rummelighed og mindretalsrettigheder kan til enhver tid garanteres ved menighedens frie præstevalg og sognebåndsløsning. Den lige adgang til at søge præsteembede er en del af den folkekirkelige ordning. Og biskopperne finder ikke, at dette strider mod evangelisk-luthersk teologi.« (»Ligebehandlingsloven for folkekirken«, kobenhavnstift.dk, den 31. oktober 2022).

Peter Skov-Jakobsen, der er biskop over Københavns Stift, er en af dem, der har givet klart udtryk for, at man burde sløjfe bestemmelsen. »Bekendtgørelsen, der fritager folkekirken fra at følge ligebehandlingsloven, har udlevet

sin tid for længst. Ved at fjerne den vil Folkekirken sende et klart signal om, at vi ikke ansætter præster efter køn men efter kvalifikationer, teologiske meninger og åndelige traditioner. Det frie præstevalg berøres ikke af, at den forældede bekendtgørelse tages ud af vores lovgivning ...«, jf. artiklen på kobenhavnstift.dk som omtalt ovenfor.

Opfordringen fra biskopperne er stadig lige så klar til kirkeministeren i den nye SMV-regering, som den var i biskoppernes brev i oktober 2022. Biskoppen fra Helsingør stift, Peter Birch, udtaler følgende: »Jeg ser det som en sag, der ligger lige til højrebænet. Der er enighed blandt alle biskopper om, at den bestemmelse er overflødig og unødvendig eller ligefrem kan sende et forkert signal. Så lad os få den fjernet.« (»Biskopper gentager bøn efter et halvt år uden handling: Præster skal ikke kunne fravælges, fordi de er kvinder«, dr.dk, den 10. mar. 2023).

Undtagelsen kan være medvirkende årsag til dårligt arbejdsmiljø i folkekirken

Der har været en del debat om arbejdsmiljøet i Folkekirken – herunder chikane af kvindelige præster. I en DR-undersøgelse fra 2022 svarer hver sjette kvindelige præst, at hun er blevet nedgjort på sit arbejde på grund af sit køn inden for de seneste 5 år (»Folkekirken må helt lovligt frasortere kvindelige præster: Nu siger biskopper stop«, dr.dk, den 29. aug. 2022).

En af årsagerne til den kønslige nedgørelse kan ifølge lektor i teologi ved Aarhus Universitet Else Marie Wiberg Pedersen være, at folkekirkens undtagelse fra dele af ligebehandlingsloven smitter af på folkekirkens kultur, jf. artiklen »Folkekirken må helt lovligt frasortere kvindelige præster: Nu siger biskopper stop« som omtalt ovenfor. I SF deler vi denne opfattelse. Når det er tilladt at diskriminere i forhold til ansættelse af præster, kan det smitte af på daglige arbejdsforhold, omgangsformer og relationer, selv om det ikke er tilladt, og dermed medvirke til at forringe arbejdsmiljøet i folkekirken.

Religionsfrihed

Der bliver ofte argumenteret for, at religionsfriheden vil blive begrænset, hvis undtagelsen i ligebehandlingsloven ophæves. Den opfattelse deles ikke af Københavns biskop. Han mener ikke, at religionsfriheden bliver sat under pres, hvis Folkekirkens undtagelse fra ligebehandlingsloven bliver fjernet: »Det mener jeg ikke, at den vil, for de kan stadig ansætte præster, som de deler teologisk observans med, og som er kvalificerede til at søge præsteembedet. Menighedernes frie præstevalg vil stadig kunne hævdes, men ikke med henvisning til en lov om, at man kan diskriminere på baggrund af køn, siger han«, jf. artiklen »Folkekirken må helt lovligt frasortere kvindelige præster: Nu siger biskopper stop« som omtalt ovenfor.

SF mener, at uagtet at andelen af kvindelige præster i

dag ligger på 59 pct., og at langt de fleste menighedsråd ansætter kvindelige præster, så skal vi ikke længere tolerere, at muligheden for at diskriminere på baggrund af køn er til stede i folkekirken og dermed kan smitte af på folkekirkens interne arbejdsmiljø såvel som kirkens generelle omdømme i befolkningen.

Det er på høje tid, at vi får ligestilling helt ind i folkekirken, og det er vores opfattelse, at et opgør med forældede bestemmelser om diskrimination på baggrund af køn vil udgøre en styrkelse af folkekirken som institution.

Skriftlig fremsættelse

Theresa Berg Andersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at fjerne undtagelse til ligebehandlingsloven vedrørende ansættelse af præster i folkekirken.

(Beslutningsforslag nr. B 3)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.